

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים

ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים

מועד הבחינה: קיץ תשס"ח, 2008

מספר השאלון: 220,022105

היסטוריה

(לימודי חובה – חלק א)

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעותיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון – (10x3) – 30 נקודות

פרק שני – (10x2) + (25x1) – 45 נקודות

פרק שלישי – (25x1) – 25 נקודות

סה"כ – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: על שאלות שיש בהן קטע מקור, אין להשיב באמצעות העתקת משפטים מן הקטע.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
 רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

שים לב:
שאלות הבחינה מתחילות בעמוד 3.

/המשך בעמוד 3/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – יחידת מבוא: 1870-1920 (30 נקודות)

ענה בקצרה על שלוש מהשאלות 1-5 (לכל שאלה – 10 נקודות).

1. הצג שינוי אחד שחל בתחום המדע, ושינוי אחד בתחום הטכנולוגיה. הסבר את השפעת אחד מהשינויים שהצגת על החברה או על הכלכלה.
2. הצג שני ביטויים של השתלבות היהודים במדינות אירופה, והסבר גורם אחד שסייע להשתלבותם.
3. הסבר שני גורמים לצמיחת התנועה הציונית במחצית השנייה של המאה ה-19.
4. מה הייתה המטרה של התנועה הציונית, על פי תכנית באזל (1897)? הצג שני אמצעים להשגת מטרה זו, המובאים בתכנית באזל.
5. מה הייתה המטרה של הנשיא וילסון בחיבור "14 הנקודות"? ציין שני סעיפים ממסמך זה.

שים לב: בפרק השני יש שתי אפשרויות, ויש לענות על שאלות באפשרות אחת בלבד.

אם למדת אפשרות א', המשך לעמודים 4-5.

אם למדת אפשרות ב', המשך לעמודים 6-7.

פרק שני – בניין הבית הלאומי-היהודי בארץ-ישראל והיחסים בין יהודים, ערבים ובריטים בין שתי מלחמות העולם (45 נקודות)

אפשרות א'

ענה על שלוש שאלות: על אחת משאלות הנושא על שנות ה-20 (שאלות 6-7), ועל שתיים משאלות הגישור על שנות ה-30 (שאלות 8-11).

שאלות נושא: ארץ-ישראל בשנות ה-20

ענה על אחת מהשאלות 6-7 (25 נקודות); בשאלה שבחרת ענה על שני הסעיפים א-ב.

שים לב: על שאלה שיש בה קטע מקור, אין להשיב באמצעות העתקת משפטים מן הקטע.

6. בניין הבית הלאומי בשנות ה-20

- א.** תאר את התפתחות היישוב היהודי בשנות ה-20 בשני תחומים: התיישבות עירונית, מוסדות לאומיים, והסבר במה ההתפתחות באחד מתחומים אלה חיזקה את היסודות של הבית הלאומי-היהודי. (15 נקודות)
- ב.** הסבר את הגורמים שסייעו להתפתחות היישוב היהודי בשנות ה-20. (10 נקודות)

7. "מחנה הפועלים" ו"המחנה האזרחי"

- א.** קרא את הקטע שלפניך מתוך דבריו של בן-גוריון על "מחנה הפועלים", וענה על השאלה שאחריו.

"הפועל העברי עלה לארץ כשליח העם ולא כפליט המחפש לו מקלט. הוא עלה כחלוץ המפעל הגדול של המהפכה העברית, כבש את עמדותיו בעבודה, במשק וביישוב; בכל מעשה ובכל מפעל, קטן או גדול; בעבודתו בכפר ובעיר; בבניין משקו החקלאי והחרושת; בכיבושי השפה והתרבות; בשמירה ובהגנה ובמלחמה על זכויותיו בעבודה".

(מעובד על פי ד' בן-גוריון, **ממעמד לעם**, עיינות, תשט"ו, עמ' 244)

- הסבר את מקומו המרכזי של "מחנה הפועלים" בבניין הבית הלאומי, על פי דבריו של בן-גוריון, והצג שלוש פעולות של "מחנה הפועלים" הממחישות את דבריו. (15 נקודות)

- ב.** הצג את המחלוקת בין "מחנה הפועלים" ובין "המחנה האזרחי" בשאלת חלוקת ההון הלאומי. (10 נקודות)

שאלות גישור: ארץ-ישראל בשנות ה-30

ענה בקצרה על שתיים מהשאלות 8-11 (לכל שאלה – 10 נקודות).

8. הסבר שני גורמים לעליית יהודים לארץ-ישראל בשנות ה-30.
9. הצג שתי דוגמאות לפעילות של היישוב היהודי בתחום הביטחון בשנים 1936-1939.
10. הצג את פעילות היישוב היהודי בתחום הכלכלה אך בתחום ההתיישבות בשנים 1936-1939.
11. מהו ההבדל העיקרי בין המלצות ועדת פיל (1937) ובין המדיניות שנקבעה ב"ספר הלבן" השלישי (1939)?

שים לב: המשך לפרק השלישי בעמוד 8.

אפשרות ב'

ענה על שלוש שאלות:

על אחת משאלות הנושא על שנות ה-30 (שאלות 12-13), ועל שתיים משאלות המבוא על שנות ה-20 (שאלות 14-17).

שאלות נושא: ארץ-ישראל בשנות ה-30

ענה על אחת מהשאלות 12-13 (25 נקודות).

בשאלה שבחרת ענה על שני הסעיפים א-ב.

שים לב: על שאלה שיש בה קטע מקור, **אין** להשיב באמצעות העתקת משפטים מן הקטע.

12. בניין הבית הלאומי בשנות ה-30

- א.** הסבר את הגורמים לעלייה לארץ-ישראל בשנות ה-30, והצג את הקשיים של העולים מגרמניה להשתלב בארץ-ישראל. (10 נקודות)
- ב.** הצג את ההתפתחות של היישוב היהודי בשנות ה-30 **בשניים** מהתחומים: כלכלה, התיישבות, תרבות. הסבר מה סייע להתפתחות זו. (15 נקודות)

13. גישות ביישוב היהודי בנוגע ליחס כלפי הערבים

- א.** הצג את הצעתה של קבוצת "ברית שלום" בנוגע להסדר המדיני הרצוי בארץ-ישראל. (10 נקודות)
- ב.** קרא את הקטע שלפניך, וענה על השאלה שאחריו. "הנוסחה של מדינה, שאתם אנשי 'ברית שלום' מציעים, אינה אומרת כלום. בנוסחה שלכם אתם רוצים לקבוע את שוויון ערכה של ארץ-ישראל ליהודים ולערבים, ובכך אתם מסלפים את האמת. ארץ-ישראל בשביל העם היהודי וארץ-ישראל בשביל העם הערבי אינה אותו דבר. ארצנו אינה אלא חבל קטן בטריטוריה עצומה המיושבת ערבים. רק רסיס אחד של העם הערבי, אולי שבעה או שמונה אחוזים מכלל העם הערבי, יושב בארץ-ישראל וקשור בה. מה שאין כן ביחס לעם היהודי. בשביל העם היהודי זוהי הארץ האחת והיחידה אשר גורלו ועתידו ההיסטורי קשור בה. רק בארץ זו יכול העם היהודי לחדש ולקיים חיים עצמיים וחירות ממלכתית. אנו מצוים על שמירת זכויותיהם ושוויונם של שכנינו הערבים, ארץ-ישראל נועדה לעם הערבי ולערבים היושבים בתוכה". (מעובד על פי ד' בן-גוריון, **ממעמד לעם**, עיינות, תשט"ו, עמ' 98)

הסבר, על פי הקטע, מדוע התנגד בן-גוריון להצעה של אנשי "ברית שלום".

(15 נקודות)

שאלות מבוא: ארץ-ישראל בשנות ה-20

ענה בקצרה על שתיים מהשאלות 14-17 (לכל שאלה – 10 נקודות).

14. מה הייתה המטרה בהקמת "ההסתדרות הכללית של העובדים העבריים בארץ-ישראל"? ציין שני תחומים שבהם היא פעלה.

15. ציין אחד מהמוסדות הלאומיים שהוקמו ביישוב היהודי בשנות ה-20, והצג שניים מתפקידי.

16. הסבר שתי סיבות למאורעות תרפ"ט (1929), והצג תגובה אחת של בריטניה על מאורעות אלה.

17. הצג פעולה אחת של הנציבים הבריטים בשנות ה-20 שסייעה לבניין הבית הלאומי, ופעולה אחת שלהם שעיקבה את בנייתו.

שאלה 17 הוחלפה בשאלה הבאה

הצג גורם מסייע אחד וגורם מעכב אחד בבניין הבית הלאומי היהודי בשנות העשרים

(שים לב: המשך לפרק השלישי בעמוד הבא.)

פרק שלישי – ארצות האסלאם והיהודים בהן בין שתי מלחמות העולם

(25 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 18-19.

בשאלה שבחרת ענה על שני הסעיפים א-ב.

שים לב: על שאלה שיש בה קטע מקור, אין להשיב באמצעות העתקת משפטים מן הקטע.**18. המדיניות הקולוניאלית והתמורות בחיי היהודים**

א. הסבר את מאפייני המדיניות הקולוניאלית של צרפת בארצות צפון אפריקה או של

בריטניה בארצות המזרח התיכון. (10 נקודות)

ב. הסבר את ההשפעה של המדיניות הקולוניאלית על חיי היהודים בשני תחומים,

במדינה שעליה למדת. (15 נקודות)

19. הפעילות הציונית בארצות האסלאם

א. הקטע שלפניך לקוח ממכתב ששלח מנחם צאלח דניאל, מראשי יהדות עירק,

להסתדרות הציונית ב-1922.

קרא את הקטע, וענה על השאלה שאחרי.

"היהודים בארץ הזאת תופסים מעמד חשוב. הם מהווים שליש מאוכלוסיית הבירה, תופסים חלק גדול של סחר הארץ, ומייצגים שיעור יותר גדול של משכילים מאשר המוסלמים. על היהודי להוכיח נאמנות בלתי מעורערת לארצו ולהימנע מכל מעשה שיכול להתפרש שלא כהלכה. הארץ הזאת מנסה כעת לבנות את עתידה, ומצפה מהיהודי ליטול חלק בולט בכך. לאור זאת הקמת מועצה ציונית מוכרת בבגדד היא דבר מזיק, הפוגע ביחסים הטובים הקיימים בין יהודי עירק ושכניהם המוסלמים. הקמת מועצה כזו עלולה להביא לקרע שתוצאותיו תהיינה מצערות לגבי היהודים".

(מעובד על פי, ד' נידרלנד ושי קולת, "יהודים כמיעוט במשטר הקולוניאלי", בתוך **הקיום היהודי****בתפוצות במאה ה-20**, מעלות, תשנ"ד, עמ' 248)

הסבר מדוע התנגד מחבר המכתב להקמת מועצה ציונית בעירק. (12 נקודות)

ב. הסבר שני קשיים נוספים שהשפיעו על פעולות התנועה הציונית בארצות האסלאם,

בין שתי מלחמות העולם. (13 נקודות)

בהצלחה!זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך